

Uppsats/Examensarbete: 15 hp
Kurs: L9HL2G
Nivå: Grundnivå
Termin/år: VT 2023
Handledare: Marianne Pipping Ekström
Examinator: Päivi Palojoki
Kod: VT23-2940-001-L9HK2G

Nyckelord: Andraspråk, flerspråkighet, translanguaging, ämnesspråk.

Abstrakt

Ges andraspråkselever en likvärdig utbildning i hem- och konsumentkunskapssalarna? Då vi har en stor andel flerspråkiga elever i grundskolan så kommer HKK-läraren möta många av dem. Vilka strategier och faktorer används i mötet med dessa elever för att skapa en bättre lärandemiljö? Med denna studie ville vi bidra med att lärare får ökad kunskap kring språkets betydelse och hur den enskilda läraren kan främja de flerspråkiga elevernas kunskap- och språkutveckling. Den här forskningsöversikten innehåller vetenskapliga artiklar och doktorsavhandlingar som granskats och sammanställts och utgör resultatet. Resultatet visar att lärare aktivt behöver arbeta med flerspråkiga elevers språkutveckling samt de didaktiska val läraren kan göra för att främja detta. Slutsatsen gynnades ut i att samtliga lärare behöver få en ökad kunskap och en medvetenhet gällande språkets betydelse för kunskapsutvecklingen.

Förord

Under utbildningens gång har vi uppmärksammat andraspråket betydelse för flerspråkiga elever. Skolan ska spegla en likvärdig utbildning för alla elever och vi har då frågat oss själva hur vi som framtida lärare i ämnet hem- och konsumentkunskap ska förhålla oss till detta. Hur kan vi på bästa sätt lära ut kunskaper som kan bidra till en likvärdig utbildning. För oss har det varit viktigt att få gå in i djupet på detta relevanta ämne vilket har varit givande. Arbetet har bidragit till att vi har fått ett helt annat perspektiv än vad vi hade tidigare och fått mer kunskaper vilket kommer bidra till vår kommande yrkesroll som hem- och konsumentkunskaps lärare men även i våra framtida studier. Vi vill tacka vår professionella och kunniga handledare Marianne Pipping Ekström som har stöttat och givit goda råd under arbetets gång. Vi till sist även tacka våra kära familjer som har funnit som ett stöd för oss under hela examensarbetet.

Arbetsuppgifter	Procent utförda av oss
Analys	50/50
Datainsamling	50/50
Layout	50/50
Litteratursökning	50/50
Skrivande	50/50
Planering av studien	50/50

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar	1
2. Bakgrund	2
2.1 Begrepp	2
2.2 Det mångkulturella samhället och flerspråkighet	2
2.3 Skolspråket	3
2.4 Lärares och skolans roll	4
2.5 Språkliga resurser i HKK-salen	5
3. Metod	6
3.1 Systematisk forskningsöversikt	6
3.2 Avgränsningar och urval	6
3.3 Datainsamling	7
3.4 Databearbetning	7
4. Resultat	8
4.1 Flerspråkiga elever och skolan	8
4.2 Språkförmågan	9
4.3 Didaktiska val i HKK	9
5. Diskussion	11
5.1 Metoddiskussion	11
5.2 Resultatdiskussion	12
5.2.1 Integrering i skolan	12
5.2.2 Lärares roll för en ökad språkförmåga	13
5.2.3 Att skapa mening: Resurser och verktyg	13
5.2.4 De höga kraven på läraren	15
Referenslista	17
Bilagor	20

1. Inledning

I kursplanen för hem- och konsumentkunskap (HKK) för årskurs 6 står det att undervisningen ska bidra till att eleverna ska kunna följa enkla recept och instruktioner samt kunna använda begrepp för matlagning (Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [Lgr22], 2022). Årskurs 9 ska använda sig av olika val och metoder för matlagning, kunna planera, organisera och utvärdera arbete och prata om olika begrepp (Lgr22, 2022). Eleverna ska använda och förstå begrepp men även samtala om dem för att kunna nå upp till kunskapskraven. Detta betyder att elevens språk har en betydande roll i HKK, vilket ställer krav på elevernas språkförmåga.

Skolans värdegrund baseras på en likvärdig utbildning där lärandet ska utgå från elevernas tidigare erfarenheter, bakgrund och språk för att främja en likvärdig kunskapsutveckling (Lgr22, 2022). HKK-läraren bör ha ett flerspråkigt perspektiv i sin undervisning då eleverna ska få möjlighet att utveckla kunskaper i bland annat matlagning, ekonomi och konsumtionsval där tanke, sinnesupplevelse och handling skall vara i symbios. Då vi har en stor andel flerspråkiga elever i grundskolan så kommer HKK-läraren att möta många av dem. Vårt arbete kommer att fokusera på olika sätt läraren kan möta flerspråkiga elever i klassrummet för att skapa en bättre lärandemiljö.

Förhoppningsvis kommer studien att kunna peka på både brister och tillgångar när det gäller HKK-undervisningen. Att använda sig av ett språkutvecklande arbetssätt gynnar inte endast flerspråkiga elever utan samtliga elever (Skolverket, 2020). Om skolan inte bidrar med en språkinriktad undervisning blir det svårt för flerspråkiga elever att nå kunskapskraven. Om alla lärare använde sig av en språkutvecklad undervisning så skulle det kunna bidra till en likvärdig skolgång. De som kommer att ha nytta av den här forskningsöversikten är inte bara de lärare och studenter som har läst svenska som andraspråk. Vi önskar att den ska kunna nå ut till alla ämnen i skolan.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna systematiska forskningsöversikt är att synliggöra vilka strategier och faktorer som används för ett språkutvecklande arbetssätt i HKK.

- Vilka resurser använder sig lärare av för att för att utveckla en språk- och kunskapsutvecklande undervisning för samtliga elever?
- Vilka didaktiska val gör lärare för att främja andraspråkselevs lärande i ett flerspråkigt HKK-klassrum?

2. Bakgrund

2.1 Begrepp

I detta arbete definieras flertalet begrepp som vi nu kommer att reda ut.

Vi använder oss av begreppet ”*nyanlända elever*” och beskrivningen är densamma som Skollagen skriver. En nyanländ elev är en person som har ursprung och tidigare bosatt utomlands men som nu är bosatt i landet och har börjat i skolan efter fyllda 7 år (SFS 2010:800). Efter 4 års skolgång anses inte eleven längre vara nyanländ.

Skolverket (2017) beskriver *andraspråk* som ett allmänt vedertaget begrepp inom internationell språkforskning, vilket hänvisar till personer som har ett primärt språk men som är i en miljö där ett annat språk är det allmänna och formella språket.

Flerspråkighet kan ses ur två olika perspektiv, flerspråkiga människor alternativt flerspråkiga länder. Flerspråkighet på individnivå innebär att en person talar flera språk än ett och flerspråkighet inom länder menas att landet har flera officiella språk (Otterup, 2022). När vi väljer att använda oss av begreppet flerspråkighet menar vi flerspråkiga individer.

Begreppet *litteracitet* omfattar de aktiviteter som sker i ett socialt sammanhang och kan kopplas direkt eller indirekt till skriven text (Axelsson, 2016).

Nominalfras är en fras uppbyggd av ett huvudord som består av ett substantiv som innehåller för- eller efterställda ord eller ordgrupper som beskriver eller preciserar ordet (Josefsson, 2009). Till exempel: Den tunga och långa lastbilen.

Nominalisering är ett begrepp inom grammatik vilket innebär att man omvandlar vald ordklass till ett substantiv (Josefsson, 2009).

Semiotiska resurser uppstår i samspel mellan och med människor, det sker i en social kontext. De skapas i alla olika situationer när elever och lärare i klassrummet använder det på nytt. De olika semiotiska resurserna är olika lämpade för diverse sammanhang (Hipkiss, 2014).

Läraren intar ett *monolingvistiskt förhållningssätt* i sin undervisning när hen bara tillåter ett språk att få användas i klassrummet (Öztürk & Çubukçu, 2022).

2.2 Det mångkulturella samhället och flerspråkighet

Sverige har under de senaste åren blivit alltmer mångkulturellt vilket bidrar till att fler elever i den svenska skolan är flerspråkiga (Melander, 2007). I takt med det behöver den svenska skolan anpassa sig och bidra med bland annat andraspråksinläring. I dagens samhälle kan vi

se hur flerspråkigheten råder som en betydande resurs för den språkliga kompetensen vilket bidrar till att samhället kan nå större framgångar i ekonomiska och politiska förhandlingar än vad ett språkligt resurssvagt samhälle kan (Hyltenstam & Milani, 2012). När medborgarna i ett samhälle innehar starka och varierande språkliga resurser möjliggör det att de olika språkrav som ställs mot dem blir lättare att hantera i dagens moderna flerspråkiga samhälle (Hyltenstam & Milani, 2012).

Elevers språkutveckling gynnas av att få bli en del av den sociokulturellt stödjande miljön, där utgångspunkten är deras erfarenheter och kunskaper som de har med sig sedan tidigare. Det är viktigt att läraren tillgängliggör dialoger i lärandet mellan lärare och elev (Axelsson, 2016). När vi tillåter flerspråkiga individer att använda och arbeta med sitt första- samt andraspråk i undervisningen bidrar det till bättre språkkunskaper (Milani, 2013).

I Lgr22 (2022) för HKK kan vi läsa om hur livet i hem och familj har en central betydelse för människan. Eleverna ska kunna argumentera och diskutera kring hur olika vanor i hemmet påverkar familjens och individens välbefinnande. Stödet från familjen har en betydande roll för eleverna, hur vardagsspråket är hemma och vilken stöttning eleverna får via sin familj. Det är viktigt att flerspråkiga elever ges rätt förutsättningar att lyckas i sin skolgång. Eleverna som går i skolan idag är vår nya generation och skolan har ett uppdrag att uppfostra dem till goda samhällsmedborgare. Detta kan lärare påverka genom att öka elevernas förförståelse kring olika kulturer och bakgrunder.

2.3 Skolspråket

Det är viktigt att belysa att det finns en stor skillnad mellan vardagsspråksbruk och det ämnesspråk eleverna får möta i skolan, då skolspråket kännetecknas av begrepp som är mer abstrakta och svårförståeliga (Hajer & Meestringa, 2018). Samtliga elever tar sig an en ny språkkultur i skolan då skolspråk och ämnesspråk skiljer sig från det vardagliga (Gibbons, 2018). Elever som tidigare har haft en konkret relation till vad som samtalas om i vardagen, alltså sport, väder eller familj, möter i skolan mer abstrakta ämnesspecifika begrepp såsom "emulsion" och "redning". Eleverna måste också lära sig att använda sig av språket på ett mer kritiskt och reflekterande sätt (Skolverket, 2017). Eleverna måste därmed inte enbart förstå begreppen de möter utan också kunna använda sig av dem under reflektion och analys. De behöver därmed inte bara veta vad en redning är utan också förstå på vilket sätt man skapar en redning och varför det är på det sättet. Skolspråket handlar dessutom inte enbart om mötet med obekanta ord och begrepp, det är också viktigt att de förstår läromedelstexter som ofta använder sig av högre lexikalisk täthet som man annars inte brukar möta i vardagligt talspråk (Gibbons, 2018). Den lexikala tätheten brukar oftast ske med hjälp av nominaliseringar och nominalfraser. Till exempel blir meningen "att röja skog för att bygga hus" genom nominalisering "skogsröjning resulterar i bebyggelse".

Då skolspråket blir svårare för varje årskurs finns det en risk att elever hamnar efter om de inte får tillgång till att arbeta med sin litteracitetsutveckling under hela utbildningens gång. Detta oavsett om man har svenska som andraspråk eller om man har svenska som modersmål,

då just det speciella skolspråket inte är modersmål för någon elev (Hajer & Meestringa, 2018). Gibbons (2018) förklarar att eleverna bör få möjlighet att lära sig hur man utvecklar sin litteracitet på ett effektivt sätt då litteracitetsutveckling är någonting man kontinuerligt arbetar med och förbättrar genom hela livet. Det är därför av stor vikt att samtliga ämneslärare också är språklärare för att kunna bygga broar mellan språk och kunskap. Om eleven har en god förståelse i sitt första- och andraspråk kan det också påverka elevens utveckling av sin identitet, detta då språket är en stor förutsättning för att kunna skapa sociala kontakter och för att kunna kommunicera.

Axelsson och Magnusson (2012) menar att flerspråkiga elevers språkutveckling av vardagsspråket gynnas av interaktion i både större och mindre grupper, vilket HKK använder sig av när eleverna ska samarbeta, tillaga mat eller baka under lektionstillfällena. Smågrupper bidrar till att vara gynnsamma för flerspråkiga elever i utvecklingen av vardags- och ämnesspecifikt språk då elever i mindre grupper får fler tillfällen till muntlig interaktion och ett större talutrymme där det utvecklas diskussioner från vardagsspråk till ämnesspecifikt språk för att utreda ett specifikt ämnesinnehåll (Axelsson & Magnusson, 2012).

Genom att ha en god hantering av sitt språk bidrar det till att självkänslan ökar, vilket leder till att individen vågar integrera med andra människor för att utveckla språket. Språket har också en förmåga att utvecklas i samspel med andra när elever får möjlighet att arbeta i mindre grupper. När elever får arbeta i par bidrar det till att deras språk sker i samspel eftersom det förutsätter social interaktion. När det sker ett samspel mellan individer där språket står i fokus, utvecklas deras identitet ytterligare (Skolverket, 2021). Eleverna kan då skapa en trygghet i sina egna språkförmågor och därefter vidareutvecklas (Skolverket, 2021).

2.4 Lärarens och skolans roll

Det svenska samhället blir alltmer flerspråkigt och i takt med den flerspråkiga förändringen i samhället och skolan behöver ämneslärare ha kunskaper kring flerspråkiga elever som i dagsläget inte alltid uppfylls (Skolverket, 2012). Läraren behöver ha ett språkdiraktiskt förhållningssätt för att minska risken att elever hamnar efter i undervisningen. Lindberg (2011) understryker att flerspråkiga elever riskerar att hamna efter i betydligt större utsträckning och att lärare därför också bör bejaka elevernas kulturella referensramar i de didaktiska beslut hen tar.

Forskningen kring elevers språkutveckling i HKK är begränsad men ämnet bidrar till många olika möjligheter för en språkinriktad undervisning. För att undervisningen skall vara meningsfull krävs en god och givande interaktion mellan läraren och eleven (Tornberg, 2020). Att inta ett sociokulturellt förhållningssätt till lärande där en social och interaktiv process skapas för att ge mening till lärandet är önskvärt. Elever kan med hjälp av språket och uppmuntran från läraren nå ”den närmaste utvecklingszonen”, som Vygotskij (1980) beskriver är den kunskapen eleven ej ännu besitter (idag) men med stöttning kan nå (imorgon).

Det är viktigt att läraren skapar en medvetenhet om vilken förståelse och kunskap som genomsyrar och ska genomsyra undervisningen samt förmedlar dessa till eleverna. Här har även inlärningsstrategier en stor roll för elevernas lärande och läraren behöver vara medveten om vilken som passar bäst för varje klass (Hattie, 2012). När valet av undervisningsinnehåll ska göras bör frågan väckas "vilken kunskap och förståelse krävs?", detta för att det ska leda till de största kognitiva insikterna.

Det är till fördel om läraren har en noggrann planering för eleverna så det blir tydligt vad som förväntas av eleverna och vad de ska lära sig under lektionerna (Håkansson & Sundberg, 2020). Genom att läraren skapar sig en förförståelse för elevens utvecklingsbehov kan undervisningen bli kvalitativt bättre. När elever får ta del av sina kortsiktiga och långsiktiga mål med hjälp av läraren kan det bidra till att eleverna känner en acceptans och förståelse kring lärandet samt genom att eleverna får vara delaktiga i undervisningen och utformningen ökar lärandet. När läraren är tydlig och konkret ökar elevernas nivå på lärandet (Håkansson & Sundberg, 2020).

Vidare är det viktigt att läraren har en stöttande roll i klassrummet, inte minst för de flerspråkiga eleverna. Detta kan läraren göra genom att främja elevers goda självkänsla, egenskaper och motivera dem, vilket kan bidra till att eleverna inte känner utanförskap i klassrummet. Bouakaz (2018) menar att ungdomar kan uppleva en känsla av "icke-tillhörighet" när de har växt upp i invandringstäta områden. Flerspråkiga elever kan känna sig som andraklassens-medborgare och forskning visar att skolor har en bidragande roll för elevernas känsla av utanförskap (Bouakaz 2018). Som pedagoger är det viktigt att undervisningen utgår från en lyhörd inställning och positivt bemötande till andraspråkseleverna (Ascher, 2018). Elever som är nyanlända kan ha olika trauman i sitt bagage som de bearbetar och genom att läraren har en positiv inställning till de eleverna kan detta bidra till en ökad självkänsla (Ascher, 2018). Skolor och lärare bör bidra till en känsla av samhörighet snarare än utanförskapskänslor vilket i sin tur leder till att de blir en del av det svenska samhället. Läraren bör få sina elever att känna en samhörighet oavsett etnicitet, personlighet, sexuell läggning, samhällsklass eller religion för att skapa gemenskap och tillhörighet.

2.5 Språkliga resurser i HKK-salen

HKK är ett verklighetsnära ämne där eleverna ska använda sig av vardagliga termer där språket har en stor betydelse. När eleverna får arbeta med språket genom att möta kokböcker och till exempel tillreda mat, skapar det förståelse för språket och kunskaperna ökar (Hipkiss, 2019). Undervisningen behöver ge alla elever oavsett skolämne möjligheter till att kunna röra sig mellan det allmängiltiga ämnesinnehållet och vardagsförståelsen (Hipkiss, 2019). I HKK-undervisningen kan vi se hur kunskapssynen inte särskiljer på teoretiska och praktiska kunskaper utan bidrar till en holistisk kunskapssyn (Palojoki & Pipping Ekström, 2019). Där eleverna utsätts för situationer där deras kreativitet och initiativtagande tränas för att kunna hantera olika uppgifter och utmaningar men även att reflektion spelar en stor roll i handlingen av syftet för vad eleverna ska lära sig. Eleverna behöver kunna veta vilka ingredienser och

redskap som ska användas i klassrummet för att kunna tillaga specifika maträtter och ha en klar bild över hur de ska gå tillväga för att tillreda maten.

Hipkiss (2019) menar att när rörelsen mellan vardagsförståelsen och de allmängiltigt ämnesinnehållet skapas bidrar det till att kunskapen skapas kumulativt. Detta genom att befintlig kunskap integreras med ny kunskap och explicita kopplingar skapas (Hipkiss, 2019). För att elever ska kunna visa och nå fördjupad förståelse för ett innehåll behöver de kunna läsa, skriva och samtala om det i många olika sammanhang och på olika sätt (Hipkiss, 2019). Detta gör att läraren har en viktig roll i hur de skapar den explicita kopplingen mellan nya och gamla kunskaper (Hipkiss, 2019). När eleverna får möta innehållet via olika artefakter och språkliga resurser uppstår överflöd av innehållet vilket kan skapa möjligheter för eleverna till nya och fler möjligheter till meningsskapande gentemot om de endast skulle lyssnat på lärargenomgångar (Hipkiss, 2019). När eleverna får arbeta med dessa språkliga ”nätverk” bildas det möjligheter till meningsskapande men det bidrar även till att det ställs krav på eleverna som lärare att kunna möta och se kopplingar mellan dem för att skapa betydelsefull kunskap om innehållet (Hipkiss, 2019).

Eftersom både recept och olika redskap spelar en central del i HKK undervisningen ställer det som tidigare nämnts krav på eleverna språkförmågor och det är viktigt att de har alstrats sig en förståelse om de ämnesspecifika orden som ett recept kan vara uppbyggt av.

3. Metod

3.1 Systematisk forskningsöversikt

Den här systematiska forskningsöversikten har byggts på 7 primärkällor. Vi har följt Eriksson Barajas m.fl.:s (2013) tips vid skapande av en systematisk litteraturstudie och därför använt oss av och sammanställt både kvalitativa och kvantitativa studiers resultat för få en så bred och ”säker” kunskap inom området som möjligt.

3.2 Avgränsningar och urval

Vi har använt oss av 4 artiklar som är peer-reviewed samt 3 doktorsavhandlingar då vi enbart ville ha kvalitetsgranskade artiklar och på så sätt kunde sälla bort artiklar som kan ses som ”tvivelaktiga” rent forskningsmässigt (Bryman, 2011). Då det finns få vetenskapliga artiklar om just flerspråkighet i HKK-undervisningen valde vi att inte vara för snäva i våra avgränsningar utan fokuserade på inklusionskriterier som baserades på själva textkvaliteten.

Inklusionskriterier:

- Vetenskapliga artiklar och doktorsavhandlingar

- Artiklar på svenska, engelska, norska och danska
- Artiklar som var peer-reviewed
- Artiklar i fulltext

3.3 Datainsamling

Vid datainsamling använde vi oss av tre databaser. Då syfte och frågeställningar är inom område HKK, pedagogik/didaktik samt flerspråkighet så valde vi databaserna ERIC som är en databas specificerad inom pedagogik, Swepub som är en svensk databas då vi gärna ville hitta svensk forskning i HKK samt Scopus som är en allmänt övergripande databas för att fokusera mer på flerspråkighet i stort.

När vi hade valt inklusionskriterier och påbörjade vår sökning använde vi oss av sökorden "home economi*" OR "home and consume*" AND translangua* OR bilingua* OR "second languag*" OR "native languag*" OR languag* för att på så sätt se vad som fanns inom just flerspråkighet i just HKK. Det gav oss 23 träffar men efter att ha läst relevanta abstracts valdes bara två artiklar ut i den sökningen. Vi insåg därför snabbt att det inte fanns tillräckligt forskning inom just flerspråkighet i HKK utan vi valde därför att separera sökningarna till "Hem- och konsumentkunskap" i en sökning samt "språkdiraktik" i en annan sökning för att sedan koppla ihop dem. Efter det ville vi bredda oss ytterligare och lade till så många sökord som möjligt för att få tillgång till fler artiklar. För sökhistorik se bilaga 1.

Vi valde att använda oss av trunkering för att på så sätt få fler artiklar att välja mellan. Vid sökning valde vi att sälla bort artiklar som inte var peer-reviewed samt lade till doktorsavhandlingar i sökning.

3.4 Databearbetning

Då en systematisk litteraturstudie som vetenskaplig metod skall vara uppbyggd och baserad på tidigare genomförd och publicerad forskning har vi under insamling kvalitetsgranskat och värderat de bevis som framtagits i studierna. Våra frågor har baserats på Eriksson Barajas m.fl. (2013) förslag till frågor

Frågor vi ställt till texten.

- Är analysmetoden anpassad efter syftet med undersökningen?
- Är forskaren tydlig i sin studie?
- Finns det andra studier som stöder resultaten?

När vi hade hittat de artiklar vi ville använda oss av skapade vi först en artikelöversikt för att göra arbetet mer överskådligt. (Bilaga. 2) Vi sammanställde författare, år, ursprungsland,

syfte, metod, urval, slutsats samt antal poäng i kvalitetsgranskning. Efter att ha läst samtliga artiklar gjorde vi en kvalitetsgranskning med hjälp av en bedömningsmall bestående av 17 frågor (bilaga 3). Varje fråga kunde ge ja/nej/oförmögen att svara. Ja gav 1 poäng, nej 0 poäng och vid "oförmögen att svara" valde vi att stryka frågan. Därför kunde en artikel få 17/17 medan en annan fick 14/14 men ändå var lika kvalitativt starka.

Efter kvalitetsgranskningen började vår sammanställning av resultat.

4. Resultat

Resultatet presenteras i tre teman. Då de didaktiska valen läraren gör baseras på flerspråkiga elever och deras språkförmågor kommer de två första delarna i avsnittet att presentera forskning som är relevant i ämnet. Del tre kommer att vara mer fokuserad på de didaktiska val läraren kan ta och vilka resurser och verktyg hen kan använda sig av.

4.1 Flerspråkiga elever och skolan

Hipkiss (2014) förklarar att olika skolämnen har olika språkliga register som eleverna måste förhålla sig till vilket betyder att eleverna möter vardagligt språk, skolspråk samt specifikt ämnesspråk i skolan. Hipkiss (2014) förklarar också att elever måste behärska upp till 16 olika register för att få nå önskade resultat i sina skolämnen. Om läraren har ett större fokus på språket i sin undervisning kommer alltså samtliga elever lyckas i högre utsträckning än om läraren inte har det. Därför måste ämnesläraren aktivt arbeta med språket i sin undervisning oavsett om det man har elever som har svenska som första- eller andraspråk.

Skolan är en viktig plats för nyanlända elever för underlättandet av integrering och socialisering (Mickan, 2007). Nuottaniemi (2022) understryker dock att många nyanlända elever upplever stress i skolan då de riskerar att kunna bli utvisade ur Sverige om det skulle vara så att de misslyckas med sina studier i det svenska språket. Det finns forskning som visar att det finns prestationsskillnader mellan invandrarstudenter och infödda studenter i många länder. Dessa prestationsskillnader är mycket påtagliga i de svenska skolorna. En majoritet av elever med svensk bakgrund slutar årskurs 9 med godkänt i samtliga ämnen, samtidigt som endast hälften av eleverna med utländsk bakgrund hade detsamma (Avery, 2016). Vidare var det endast en tredjedel av de nyanlända eleverna som avslutar grundskolan med godkända betyg, vilket påverkar elevernas fortsatta studier i gymnasieskolan.

Då det finns elever som kämpar i skolan för att nå godkända betyg samtidigt som de anser att språket är förtvivlat svårt att lära sig krävs det ett stort fokus på språket för att göra undervisningen meningsfull (Mickan, 2007). Läraren bör lägga ett fokus på att bygga broar mellan förförståelse och nya kunskaper genom kommunikation och interaktion (Beinert m.fl, 2021). Det för att ge mening till själva undervisningen och elevernas nya lärande. Om eleverna blir uppmuntrade till att använda andra språkliga resurser utöver svenska kommer

det att göra ämnesinnehållet mer begripligt och lättförståeligt (Nuottaniemi, 2022). Mickan (2007) förklarar att man behöver förstå språket för att förstå skoluppgifterna men Taar och Palojoki (2022) understryker att språket inte bara används för förståelse för hur man bör hantera en specifik uppgift utan språket möjliggör också ökat utövande av kritiskt tänkande då det öppnar för kreativitet och därmed skapar nya kognitiva färdigheter hos eleverna.

4.2 Språkförmågan

När eleverna kan behärska ämnesspråket kan de nå framgångar i skolan, detta då eleverna kan bli mer precisa i sina diskussioner och reflektioner och eleverna utvecklar sina kunskaper (Hipkiss, 2014). Det är dock en stor utmaning för lärare att skapa uppgifter där dialog, diskussion och argumentation har central roll (Beinert m.fl, 2021). En fungerande kommunikation som uppstår mellan två individer beror inte endast på vilka språkliga resurser den enskilda individen har utan även på vad det lyssnande subjektet vill och kan uppfatta. Språkförmågan behöver alltså vara internaliserad för att göra dialogen meningsfull (Nuottaniemi, 2022).

Hipkiss (2014) hävdar, att när budskapet i de olika texterna ska förmedlas till de elever som har svårt för det ämnesspecifika språket, är det av stor vikt att läraren använder sig av ett vardagsspråk som förenklar texterna vid genomgångar. Men lärare behöver samtidigt använda sig av ämnesspråket för elevens fortsatta utveckling. För när elever tillåts att använda sig av vardagsspråket i sammankoppling med ämnesspråket tillför det nya kunskaper som läggs till och kan integreras med elevens befintliga kunskaper. Läraren bör alltså lära känna eleverna och anpassa sin undervisning efter den specifika elevgruppen för att kunna skraddarsy uppgifterna så att elevernas befintliga kunskaper kan byggas på med nya (Beinert m.fl, 2021).

I HKK-undervisningen förekommer flertalet olika texttyper såsom recept och reklam. Eleverna kommer att behöva förhålla sig till dessa texter och tolka dem, inte bara i skolan utan även utanför skolvärlden (Hipkiss, 2014). Detta visar att elevernas språkliga färdigheter är betydelsefulla (Hipkiss, 2014). För att flerspråkiga elever ska få de bästa förutsättningarna i HKK behöver lärarna förtydliga texterna och språket eleverna möter i klassrummet. Många lärare idag har ett monolingvistiskt förhållningssätt i sin undervisning då man antagit att användning av förstaspråket skulle påverka inläring av andraspråket negativt (Öztürk & Çubukçu, 2022). Om man i stället ser på språkanvändning som någonting komplext och dynamiskt där eleverna ges möjlighet att få skifta mellan deras språkliga färdigheter samtidigt kommer det att gynna elevernas inläring.

4.3 Didaktiska val i HKK

Läraren bör ha ett språkdidaktiskt förhållningssätt i sin undervisning inte bara för att språket används i stort när eleverna försöker förstå uppgifter och hitta lösningar på problemen de stöter på utan också för att språket ger ytterligare möjlighet att skapa ny betydelse för dem

(Taar & Palojoki, 2022). Det finns några didaktiska val läraren kan göra för att arbeta ytterligare med språket i HKK-undervisningen. I HKK-undervisningen används språket aktivt och läraren bör överväga vilken sorts klassrumsinteraktion som krävs för att gynna samtliga elever (Taar & Palojoki, 2022). Ämnesläraren måste därför vara expert på att anpassa sin undervisning efter eleverna de möter. Mickan (2007) förklarar att det är av stor vikt att nyanlända elever ges möjlighet att få arbeta med det specifika skol- och ämnesspråket för att förstå vad som sker i undervisningen, vilket i sin tur ger mening.

Taar och Palojoki (2022) menar att läraren i HKK bör använda sig av aktiviteter där eleverna får samarbeta med diskussioner och samtal i fokus. Andra sätt att arbeta med språket är utöver samtal att ifrågasätta, förklara och att ge feedback samt att läsa och skriva eftersom ämneskunskaper byggs upp både skriftligt och muntligt (Mickan, 2007).

I HKK möter elever materiella resurser samt fysiska demonstrationer, men också ett ämnesspecifikt språk. Språket används för att ge mening till vad som sker i klassrummet (Mickan, 2007). I HKK kommer elever möta flertalet recept med ett språk som läraren måste förklara och bryta ner för att ge förståelse, till exempel måste läraren med påståendet ”hacka löken fint” bryta ner orden i meningen och förklara vad hacka betyder, men också i relation till att ”hacka fint” (Mickan, 2007). Det kan man göra både muntligt och med demonstrationer samt att låta eleverna få testa sig fram. Taar och Palojoki (2022) understryker att eleverna borde få möjlighet att i undervisningen ”testa sig fram” och genom interaktion sinsemellan få fatta egna beslut när de löser komplexa uppgifter, då det gynnar elevernas lärande. Hipkiss (2014) understryker att andraspråkstalare utöver innehållet och ämneskunskaperna också diskuterar det språkliga fenomenet och att läraren därför bör låta eleverna få vara i välplanerade smågrupper där de får omformulera och upprepa det som sagts.

Då matlagning kräver stor precision när det gäller tidsaspekt och mängdberäkning understryker Mickan (2007) att läraren måste se till att samtliga elever förstått allt de behöver innan de sätter igång med matlagningen, där läraren till exempel kan använda sig av tavlan och demonstrationer men framför allt genom god, givande interaktion. Då elever har olika nivåer av kunskap och vanor i köket så förklarar Hipkiss (2014) att läraren bör ge eleverna möjlighet att reflektera över det genomförda arbetet för att tillsammans kunna utveckla de kunskaper det besitter. Mickan (2007) problematiserar att nyanlända elever ofta har en annan kulturell bakgrund där de lagar mat och förhåller sig till livsmedelssäkerhet på ett annat sätt vilket lärare kan påverka med hjälp av reflektioner och samtal.

Det lärare kan göra för att öka elevers språk- och kunskapsutveckling är att använda de semiotiska resurser som samverkar i klassrummet (Hipkiss, 2014). De semiotiska resurser som kan användas enskilt eller tillsammans kan bestå av artefakter i form av bilder, förpackningar och verktyg och på så sätt kan lärarens didaktiska val bidra till språk- och kunskapsutveckling. Eleverna kan också ha stor nytta av digitala plattformar eller översättningsverktyg med studiehandledning på de språk de behöver (Nuottaniemi, 2022).

När läraren på ett pedagogiskt sätt förklarar de ämnesspecifika begrepp eller ord på ett vardagligt språk som eleverna kan relatera till och med hjälp av de olika artefakter bidrar det till att elevernas kunskaper fördjupas. Detta visar vikten av att samspelet mellan semiotiska resurser och interaktionen mellan elev och lärare har en viktig roll för språk- och kunskapsutveckling (Hipkiss, 2014).

5. Diskussion

I det här avsnittet följer metoddiskussion, resultatdiskussion samt slutsats och implikationer där val av metod kommer att problematiseras och diskuteras. I resultatdiskussionen analyseras resultatet kopplat till relevant litteratur.

5.1 Metoddiskussion

En forskningsöversikt skall sammanställa forskning om kunskapsläget inom ett visst område genom att beskriva och analysera välvalda studier (Eriksson Barajas m.fl., 2013). Då vi ville undersöka hur man förhåller sig till flerspråkighet i HKK-klassrummet önskade vi att hitta artiklar som enbart var sammankopplade till HKK. Vi blev dock snabbt varse om att det är sparsamt beforskat område. Därför valde vi artiklar som kunde sättas i relation till varandra när det gäller språkanvändning i skolan. Det då samtliga artiklar ändå understryker vikten av hur språk används och bör användas i undervisning.

En stor svaghet i forskningsöversikten är just avsaknaden av vetenskapliga artiklar som tar an flerspråkighet i HKK. Vi hade därför få avgränsningar vid sökning av artiklar för att på så sätt få fler att välja på. Den äldsta artikeln vi valde att använda oss av är ”Doing Science and Home Economics: Curriculum Socialisation of New Arrivals in Australia ” (Mickan, 2007). Vi fann också två nya artiklar ”Exploring Student-Directed Translanguaging in the English-Centric Classroom” (Öztürk & Çubukçu, 2022) samt ”Applying interthinking for learning 21st-century skills in home economics education ” (Taar & Palojoki, 2022). Då forskningsöversikten skall beskriva forskningsläget i nutid (Eriksson Barajas m.fl., 2013), ser vi de två nyskrivna artiklarna som en styrka i forskningsöversikten. Vid val av databaser ansåg vi att det var just Scopus, ERIC och swepub som var inom de områden vi ville undersöka. ERIC då det är inom pedagogik, swepub då vi önskade svensk forskning och Scopus för en mer allmän databas, dock hade vi kunnat öppna upp för möjligheten att söka på fler databaser för att försöka hitta fler artiklar men vi var ändå nöjda med de resultat vi hade fått fram och valde därför att sammanställa dessa.

När vi gjorde kvalitetsgranskningen av artiklarna möttes vi av svårigheter då vissa frågor i mallen var svåra att svara på då det inte alltid fanns ett tydligt svar. Vi valde då att gå igenom artiklarna tillsammans och genom diskussion avgöra om vi kunde ge artiklarna godkänt eller ej. Det finns två frågor i kvalitetsgranskningsmallen som är baserade på interventionsstudier (fråga 8 & 9) vilket ingen av våra valda artiklar är. Därför valde vi att stryka de två frågorna så att högsta möjliga poäng i våra kvalitetsgranskningar var 15. Det finns också en fråga som

är baserad på kvantitativa studier (fråga 6) som vi också valde att ta bort om studien inte var kvantitativ. Det för att artiklarna inte skall få låga poäng i kvalitetsgranskningen på grund av att frågan inte är relevant utan i stället baserade vi det på hur stark kvalitet en artikel hade. Det innebär alltså att Beinert m.fl. (2021) fick 14/14 poäng i stället för 14/17. Vi ville använda oss av artiklar som var starka och ställde därför frågor till texten som baseras på Eriksson Barajas m.fl.:s (2013) råd. Vi ansåg att samtliga artiklar hade anpassat analysmetoden efter syftet, att samtliga forskare var tydliga både med vad de ville undersöka samt vad deras resultat blev och relationen där emellan samt att studiernas stödjer varandras resultat.

5.2 Resultatdiskussion

Syftet med denna forskningsöversikt är att synliggöra vilka strategier lärare använder sig av för ett språkutvecklande arbetssätt i undervisningen och där med ta reda på vilka val läraren gör för att främja andraspråkselevs lärande. För att svara på våra frågeställningar har vi valt att dela upp resultatdiskussionen i fyra delar.

5.2.1 Integrering i skolan

Som Mickan (2007) betonar är skolan en viktig plats för elever. Flerspråkiga elever har en dubbel uppgift i skolan där de måste utveckla sina kunskaper parallellt med språket. Nuottaniemi (2022) förklarar att nyanlända elever kan känna en press på sig att klara skolan med godkända betyg i och med att de riskerar att kunna bli utvisade ur landet. Genom att integrera eleverna i undervisningen där de får känna en tillhörighet ökar det elevernas möjlighet att nå de förväntade resultaten genom skolgången.

Elever som formellt inte längre klassas som nyanlända kan fortfarande behöva extra stöttning i sin kunskaps- och andraspråkutveckling då det tar många år för eleverna att utveckla ett skolrelaterat andraspråk (Skolverket, 2017). Mickan (2007) menar att eleverna behöver förstå språket för att förstå sina skoluppgifter, vilket är väldigt relevant. Men när en stor grupp ungdomar och barn kommer till skolvärlden har de haft en avbruten läs- och skrivinlärning bakom sig (Skolverket, 2017). Detta på grund av olika omständigheter i sitt hemland (Skolverket, 2017). Många av dessa elever har aldrig fått en möjlighet att kunna lära sig att skriva och läsa. Något läraren kan göra för att inkludera dessa elever så effektivt som möjligt är att kartlägga elevernas litteracitet och numeracitet och deras tidigare kunskaper i olika ämnen (Skolverket, 2017). Läraren behöver i sitt inkluderingsarbete strukturera och planera sin undervisning till en som är till för alla elever. När läraren skapar en trygg klassrumsmiljö där eleverna får vara med och påverka sin undervisning bidrar det till att eleverna kan känna en tillhörighet (Öztürk & Çubukçu, 2022).

Det är viktigt att integrera de nyanlända eleverna i vårt samhälle och på skolan för att skapa en gemenskap där eventuella fördomar kan bytas ut mot kunskap. Skolan borde bidra med att eleverna ges rätt förutsättningar för att kunna utveckla sin identitet, vilket leder till att de förbereds till att kunna verka och leva i samhället (Skolverket, 2014). Vid integrering i skolan

är det viktigt att inte bara läraren engagerar sig utan andra kollegor och skolan arbetar för att forma en trygg skolgång.

5.2.2 Lärarens roll för en ökad språkförmåga

Forskningsöversiktens resultat visar vikten av lärares språkdidaktiska förhållningssätt i sin undervisning. Lärare behöver förtydliga texterna som kommer användas i undervisningen men även förtydliga språket som eleverna kommer att mötas av (Hipkiss, 2014). För vissa elever som inte har en tidigare koppling till det svenska språket kan det bli svårare att förstå sig på språkets strukturer. Elever som tidigare har studerat olika språk uppfattar lättare det svenska språkets uppbyggnad och har då större möjlighet att reflektera kring språkets struktur (Skolverket, 2021). Detta gör att svenskfödda elever har lättare att skapa sig en förståelse kring det svenska språket och hur det är uppbyggt. För flerspråkiga elever kan undervisningen som presenteras på svenska bli svår att hänga med i om inte läraren bidrar med ett språkdidaktiskt förhållningssätt (Taar & Palojoki, 2022). Lärare behöver skapa sig en förståelse kring svårigheter som kan uppkomma och anpassa undervisningen efter dem.

För elever som inte har gått i den svenska skolan sedan första start utan till exempel kommer till Sverige som flykting och kastas rakt in i det svenska skolsystemet kommer det bli svårare för dem att utvecklas i samma takt som sina klasskamrater på grund av språkbristen. Som resultatet har visat blir lärarens roll central för en ökad språkförmåga. Läraren behöver identifiera den individuella elevens olika behov för lärandet och försöka lyfta eleven att utveckla sina kunskaper (Hipkiss, 2014). Vi menar att det är viktigt att alla lärare har en positiv inställning till sina elevers lärande och en medvetenhet kring hur man kan bidra med extra språkstöd. När en lärare uppmärksammar elever och skapar en god miljö i klassrummet som känns tryggt för eleverna kan det gynna elevernas fortsatta lärande. Genom att ha ett klassrumsklimat där elevernas språk och kulturella skillnader får lyftas fram och uppmuntras kommer vi som framtida lärare bidra till en ökad språklig utveckling (Öztürk & Çubukçu, 2022). Vidare kan den positiva klassrumsmiljön öka elevers identitetsutveckling och tron på sig själv.

5.2.3 Att skapa mening: Resurser och verktyg

Oavsett hur väl kursplanerna är planerade, hur genomtänkta valda läromedel är eller hur väl arbetad en undervisningsplanering är kommer kunskapen inte att tas till vara på om eleverna inte får möjlighet att tolka och bearbeta den inom sig själv (Tornberg, 2020). Då det är inom och mellan eleverna som tolkningen och bearbetningen sker är det viktigt att läraren konstant skapar mening i undervisningen. Som resultatet visat finns det flera sätt att göra detta på.

Mickan (2007) visar att för att skapa mening, måste läraren konstant arbeta med skol- och ämnesspråket för att eleverna skall förstå vad som skall göras och hur. Man kan alltså inte förvänta sig att eleverna skall kunna ta till sig kunskaperna om man inte först går igenom specifika begrepp och ämnesord. Ord och begreppen kan gås igenom och förklaras med hjälp

av demonstrationer, och gester och översättningsverktyg. Hipkiss (2014) visade på att man under förklarandet av de ämnesspecifika begreppen också bör göra det i relation till elevernas vardag. Att använda sig av språket som resurs i undervisningen där man drar paralleller med elevernas vardag för att öka deras förståelse är alltså oerhört viktigt. Det i stället för att göra misstaget att ta bort de svåra ämnesspecifika orden ur undervisningen (Hajer & Meestringa, 2018). Språkanvändningen kan också bli ett symbolvärde när man kan dra paralleller mellan elevernas vardagsspråk hemma samt i skolan, heter det slickepott eller gummiskrapa? Man kan då dra skiljelinjer mellan vardaglig och vetenskaplig kunskap (Palojoki och Pipping Ekström, 2019). Meningsskapande kan alltså ske på olika sätt när det kommer till ord och begrepp i undervisningen. Att ge eleverna färdigheter att förstå vad som sker i klassrummet och varför och kunna koppla det till deras vardag.

I resultatet har det framkommit att det förutom ord- och begreppshantering finns möjligheter att öka elevernas kunskaps- och språkutveckling om man använder sig av verktyg och artefakter såsom bilder, förpackningar samt köksredskap. Det kan vara svårt för en elev som aldrig stött på ordet durkslag innan att förstå vad det är. Man kan då ta fram verktyget, tala om det och diskutera med eleverna vad man kan använda det till. Vidare kan man i elevköken ha bilder på diverse verktyg samt ha begreppslistor med översättningar på flera språk. Nuottaniemi (2022) förklarade att man bör se flerspråkighet som en resurs snarare än ett hinder och att man därför bör ha ett öppet klassrumsklimat där flera språk får närvara. Elever lär sig bäst när det får använda sig av de språk de bäst behärskar och därför bör skolan ge samtliga elever samma förutsättningar att få använda hela sin språkliga repertoar (Wedin, 2010).

Undervisning är en dynamisk process där interaktion bör vara i fokus och det finns många olika metoder för att få den framgångsrik och givande (Hyltenstam & Lindberg, 2013). Resultatet har bland annat visat att man bör använda sig av aktiviteter där fokus ligger på samarbete och diskussioner. Taar och Palojoki (2022) förklarade att elevers lärande gynnas när de tillsammans får tänka, samtala och testa sig fram. Då eleverna får ta sig an komplexa problem och tillsammans lösa dem ökar det deras utveckling och förståelse. Taar och Palojokis forskning går hand i hand med Vygotskij (1980) teori om barns lärande. Alltså att lärandet väcker interna utvecklingsprocesser som barnet genom interaktion med andra i sin omgivning samt via samarbete med sina kamrater kan processas och internaliseras och därefter bli sin egen nya kunskapsutveckling.

Både Hipkiss (2014) och Mickan (2007) understryker att elever med ett annat modersmål än det som används i klassrummet lär bäst när de i samtal efter genomfört arbete får översätta och diskutera och analysera det språkliga fenomenet i klassrummet. Det är oerhört viktigt att läraren ger eleverna utrymme att känna frihet att få använda alla sina kulturella och språkliga färdigheter (Axelsson, 2013).

Genomgående har samtliga vetenskapliga artiklar i resultatet i stort samma slutsats. Om läraren alltså intar ett förhållningssätt där språk, interaktion och samarbete genomsyrar undervisningen gynnas samtliga elever både i deras språk- och kunskapsutveckling.

5.2.4 De höga kraven på läraren

Resultatet visar tydligt att läraren bör anpassa sin undervisning efter varje elevs behov. Något som kan ses som självklart men är kanske inte så enkelt i praktiken. Det är en komplex och svår process att lära sig ett andraspråk och det krävs ett engagemang hos både läraren och eleven. Elevers inläring av språk påverkas av olika faktorer såsom ålder och tidigare språkliga kunskaper, men framför allt hur ofta eleven får möjlighet att utöva det nya språket i olika situationer och sammanhang (Skolverket, 2012). Det finns idag höga ambitioner för att eleverna skall få tillgång till att utveckla hela sin språkliga repertoar, men att de ambitiösa målen inte alltid nås (Björkwall & Engblom, 2010). Björkwall och Engblom (2010) understryker dock att ansvaret inte alls behöver ligga på läraren utan snarare på att det inte finns tillräckligt med pedagogiska verktyg samt att kunskaperna inom flerspråkighetshantering behöver förstärkas om de höga kraven på förändring i skolan skall kunna genomföras.

Då elever i HKK har varierande förkunskaper måste läraren anpassa sin undervisning efter varje enskild elev. Att lära känna elevers enskilda behov är dock något som tar tid och därför något som unga HKK-lärare kan tycka är svårt (Palojoki & Pipping Ekström, 2019). Vidare kan man problematisera att många (framför allt nyexaminerade) lärare önskar ha en undervisning som är meningsfull och individbaserad men möts ofta utöver tidsaspekten också av hårt strukturerade ramar vilket hämmar utrymmet i praktiken (Linnér & Westerberg, 2009). Där måluppfyllelse, fasta kunskaper och utvärderingar ligger i fokus. Läraren måste alltså arbeta dubbelt med att planera undervisningen så att den följer de styrdokument som finns, samtidigt som stoffet skall vara meningsfullt för eleverna.

5.3 Slutsats och implikationer

Det här är en viktig studie för elever med flerspråkighet då dessa elever behöver lyftas fram och deras språkliga kompetenser bör tas hänsyn till vid lektionstillfällena. Som lärare behöver man anpassa sin undervisning efter elevernas tidigare erfarenheter och förmåga men även deras olika språkversioner. Elever som har svenska som sitt andraspråk behöver få stöttning i undervisningen för att kunna processa och ta till sig nya kunskaper. Efter att vi har läst svenska som andraspråk som vårt andra ämne har vi fått insyn i hur viktigt det är att eleverna får stöttning i sin språkutveckling för vidare kunskaper och att vi som kommande lärare har en viktig roll för att utveckla elevers lärande och arbetssätt i ämnet hem- och konsumentkunskap.

Syftet med denna forskningsöversikt var att granska vilka strategier och resurser som används för ett språkutvecklande arbetssätt i HKK. Alltsedan när vi sökt vetenskapliga artiklar och sammanställt resultatet har syftet vi sökte efter inte blivit besvarat i den önskan vi hade hoppats på. Detta då det finns bristfällig forskning inom flerspråkighet i HKK. Generellt sett upplevde vi att forskningen kring språk och HKK var lågt beforskat och vi hoppas på att detta kommer förändras i framtiden.

För flerspråkiga elever är språket avgörande för kunskapsutvecklingen. Språket behöver därmed utvecklas och främjas för att eleven ska kunna nå resultatrika framgångar i skolan. För att eleverna ska kunna nå en språklig framgång behöver lärare ha kunskaper kring flerspråkigas identitet- och kunskapsutveckling.

Resultatet i denna forskningsöversikt har handlat mycket om språkets betydelse och hur skolan kan integrera nyanlända och flerspråkiga elever i skolorna. Men som nämns ovan saknas det forskning kring hur hem- och konsumentkunskap kan bidra till språkutveckling. Vidare forskning som vi ger förslag på är hur HKK lättare skall bli kompatibelt för elever med ett annat modersmål än svensk. I nuläget så är ämnet mer anpassad för elever med goda språkliga kunskaper.

Referenslista

Litteratur markerade med asterisk * är de vetenskapliga artiklarna vi använt i resultatet.

Acher, H. (2018). Betydelsen av hälsa och skola för barn på flykt. I: Otterup, Tore & Gilsa Kästen-Ebeling (red.), *En god fortsättning – nyanländas fortsatta väg i skola och samhälle*. Lund: Studentlitteratur, s.57–76.

*Avery, H. (2016). *Moving Together Conditions for Intercultural Development at a Highly Diverse Swedish School*. (School of Education and Communication, 32). [Doktorsavhandling, Jönköpings universitet]. Swepub. <http://hj.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A929722&dswid=-8710>

Axelsson, M. (2013). Flerspråkighet och lärande. I: K. Hyltenstam & I. Lindberg (red.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. (s. 547–577). Lund: Studentlitteratur.

Axelsson, M. (2016). *Litteracitetsutveckling i olika åldrar och ämnen*. Stockholm: Skolverket.

Axelsson, M. & Magnusson, U. (2012). Forskning om flerspråkighet och kunskapsutveckling under skolåren. I K. Hyltenstam, M. Axelsson & I. Lindberg (Red.) *Flerspråkighet – en forskningsöversikt*. (s. 247–353). Stockholm: Vetenskapsrådet.

*Beinert, C., Palojoki, P., Åbacka, G. K., Øverby, N. C., & Vik, F. N. (2021). “Is there any sugar in bread?": A qualitative video analysis of student-activating learning tasks in home economics. [«Er det sukker i brød?»: En kvalitativ videoanalyse av elevaktive læringsaktiviteter i Mat og Helse]. *Acta Didactica Norden*, 15(1). doi:10.5617/adno.8078

Björkwall, E & Engblom, C. (2010). Flerspråkighet och multimodalitet som lärandepotential I N. Musk & Å Wedin (Red), *Flerspråkighet, identitet och lärande: skola i ett föränderligt samhälle*. (s.193-214). Lund: Studentlitteratur.

Bouakaz, L. (2018). Att anta utmaningen i den mångkulturella skolan. I: Otterup, Tore & Gilda Kästen-Ebeling (red.). *En god fortsättning - nyanländas fortsatta väg i skolan och samhälle*. (S. 32–55). Lund: Studentlitteratur.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.). Malmö: Liber.

Eriksson Barajas, K., Forsberg, C., Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap*. Stockholm: Natur och Kultur.

Gibbons, P. (2018). *Stärk språket, stärk lärandet: språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråkselever i klassrummet*. Lund: Studentlitteratur.

Hajer, M. & Meestringa, T. (2018). *Språkinriktad undervisning: en handbok*. Stockholm: Hallgren & Fallgren.

Hattie, J. (2012). *Synligt lärande för lärare*. Stockholm: Natur och Kultur.

*Hipkiss, A, M. (2014). *Klassrummets semiotiska resurser: en språkdiraktisk studie av skolämnena hem- och konsumentkunskap, biologi och kemi*. (Studier i språk och litteratur från Umeå universitet, 23) [Doktorsavhandling, Umeå universitet]. Swepub.

<https://swepub.kb.se/showrecord?q=onr%3a%22swepub%3aoai%3aDiVA.org%3aum-93671%22&n=1&d=swepub&noredirect=true>

Hipkiss, A, M. (2019). Samtal, rum och artefakter i samspel i undervisningen. I: *Didaktik för hem-och konsumentkunskap*. Hjälmeskog, Karin & Höijer, Karin. (S. 129–145). Malmö: Gleerups.

Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.). (2013). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur.

Hyltenstam, K. & Milani, T, M. (2012). Flerspråkighetens sociopolitiska och sociokulturella ramar. I M. Axelsson, K. Hyltenstam & I. Lindberg (red.), *Flerspråkighet – en forskningsöversikt*. (s. 17–152). Stockholm: Vetenskapsrådets rapportserie.

Håkansson, J. & Sundberg, D. (2020) *Utmärkt undervisning: framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. Stockholm: Natur och Kultur.

Josefsson, G. (2009). *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. Studentlitteratur AB.

Lindberg, I. (2011). Språk för lärande i mångspråkig skola. I S. Eklund (red.), *Lärarkrets interkulturella dimensioner – Forskning om undervisning och lärande*. (s. 6–29). Stockholm: Lärarförbundet.

Linnér, B. & Westerberg, B. (2009). *Att undervisa är att välja: mångkulturalitet, innehåll och meningsskapande*. Malmö: Studentlitteratur.

Melander, B. (2007). Språkpolitik och språkvård. I E. Sundgren (red.), *Sociolingvistik*. (s. 310–335). Stockholm: Liber

*Mickan, P. (2007). Doing Science and Home Economics: Curriculum Socialisation of New Arrivals in Australia. *Language and Education*, 21(2), 107–123.

<https://doi.org/10.2167/le652.0>

Milani, T. M. (2013) Språkideologiska debatter i Sverige. I K. Hyltenstam & I. Lindberg (red.), *Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle*. (s.343–367). Lund: Studentlitteratur.

* Nuottaniemi, A. (2022). *Flerspråkighetens gränser: språkdiraktik på (o)jämlig grund i migrationernas tid*. (Umeå studies in language and literature, 51). [Doktorsavhandling, Umeå universitet]. Swepub.

<https://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1730472/FULLTEXT04.pdf>

Otterup, T (2022). *Flerspråkighet som resurs*. Skolverket. Hämtad 6 April 2023

https://www.skolverket.se/download/18.5902f8c1867b62f9b6b06/1679060460901/Artikel_Flersprakighet_som_resurs_tore_otterup_rev2022.pdf

Palojoki, P. E., & Pipping Ekström, M. (2019). Undervisning om hemmets praktiker. I K. Hjälmeskog, & K. Höijer. (Red.), *Didaktik för hem- och konsumentkunskap* (s. 23–34). Malmö: Gleerups.

- SFS 2010:800. Skollag.
https://www.riksdagen.se/sv/dokumentlagar/dokument/svenskforfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800
- Skolverket. (2012). *Greppa språket: ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet*. Stockholm: Skolverket <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2573>
- Skolverket. (2014, december). *Integrerade elever*. Stockholm:
<https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65b592/1553965993056/pdf3388.pdf>
- Skolverket. (2017, juni). *Språk-, läs- och skrivutveckling – Grundskola åk 1–9*.
<https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/name/P03WCPLAR078173>
- Skolverket. (2020). *Kommentarmaterial till kursplanen i svenska som andraspråk – grundskolan*.
<https://www.skolverket.se/publikationsserier/kommentarmaterial/2022/kommentarmaterial-till-kursplanen-i-svenska-som-andrasprak---grundskolan>
- Skolverket (2021). *Kommentarmaterial till kursplanen i modersmål utom nationella minoritetsspråk*. Skolverket. <https://www.skolverket.se/getFile?file=2591>
- Skolverket. (2022). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet: Lgr22*.
<https://www.skolverket.se/getFile?file=9718>
- *Taar, J. & Palojoki, P. (2022). Applying interthinking for learning 21st-century skills in home economics education. *Learning, Culture and Social Interaction*, 33
doi:10.1016/j.lcsi.2022.100615
- Tornberg, U. (2020). *Språkdiraktik*. Malmö: Gleerups.
- Vygotskij, L.S. (1980). *Mind in society*. Cambridge: Harvard University Press
- Wedin, Å. (2010). Att läsa och skriva på sitt andraspråk. I N. Musk & Å. Wedin (Red), *Flerspråkighet, identitet och lärande: skola i ett föränderligt samhälle*. (s.173-192). Lund: Studentlitteratur AB.
- *Öztürk, S. A., & Çubukçu, F. (2022). Exploring Student-Directed Translanguaging in the English-Centric Classroom. *Language Teaching Research Quarterly*, 31, 159–173.

Bilagor

Bilaga 1. Sökhistorik

Datum	Databas	Sökord	Limits	Antal träffar	Lästa abstracts	Urval
2023-03-02	ERIC	"home economi*" OR "home and consume*" AND translangua* OR bilingua* OR "second languag*" OR "native languag*" OR languag*	Peer-reviewed	23	5	2
2023-03-09	Scopus	"home economi*" OR "home and consume*" AND translangua* OR bilingua* OR "second languag*" OR "native languag*" OR languag*	Article	24	3	1
2023-03-10	Swepub	Hem- och konsumentkunskap	Doktorsavhandling	10	3	1
2023-03-10	Swepub	Språkdiradaktik	Doktorsavhandling	33	4	1
2023-03-10	Scopus	translanguag* OR "second language*" OR "language develop*" OR "second language*" OR "foreign language*" OR L2 OR multilingual* OR bilingual* OR language AND adolescence* OR youth* OR	Artikel, 2019-2023	175	5	1

		<p>Student* teenager* OR teach* OR school* OR education OR didactic* OR pedagogi* OR classroom</p> <p>AND "home economy*" OR "home and consume*"</p>				
2023-04-12	Swepub	native language education and pedagogy	Doktorsavha ndling	23	3	1

Bilaga 2. Artikelöversikt

Författare År Land	Titel	Syfte	Metod/urval	Slutsats	Kvalitet sgranskning
Avery, H (2016). Sverige	Moving Together Conditions for Intercultural Development at a Highly Diverse Swedish School	Syftet är att fokusera på de riktade stödåtgärderna för att förbättra lärandet för elever med invandrarbakgrund.	Kvalitativ. Interjuver, dokument och observationer. 50 elever , 18 lärare, 3 huvudlärare, 3 bibliotekarier	Vikten av att eleverna får anpassade lektionstillfällen som uppföljs.	14/14 (fråga 8,9&16 struken)
Beinert, C., Palojoki, P., Åbacka, G. K., Øverby, N. C., & Vik, F. N. (2021). Norge	“Is there any sugar in bread?”: A qualitative video analysis of student-activating learning tasks in Home Economics	Hur fungerar tre olika lärandeuppgifter som har ett stort sociokulturellt förhållningssätt i praktiken.	Kvalitativ/ icke-slumpmässigt 43 elever från tre olika klasser	Lärare och elever uppskattade lärandeuppgifterna där socialt lärande var i fokus. Man önskar fler praktiska tillfällen i HKK	14/14 (fråga 8,9&16 struken)
Hipkiss, A, M. (2014). Sverige	Klassrummets semiotiska resurser : en språkdidaktisk	Hur semiotiska resurser samverkar i meningserbjudanden i hem- och konsumentkunsk	Kvalitativ/ Icke-slumpmässigt utvalda 51 elever	Studien visar bla att elever på egen hand måste tolka skolspråket, att högre stöttning	15/15 (fråga 8,9 struken)

	studie av skolämnenas hem- och konsumentkunskap, biologi och kemi	ap, kemi och biologi		krävs. Symbiotiska resurser, kommunikation och möblering har stor påverkan på hur inläring blir	
Mickan, P. (2007). Australien	Doing Science and Home Economics: Curriculum Socialisation of New Arrivals in Australia	Hur lärometoder påverkar andraspråkstalaras inlärningsmöjligheter i NO och HKK-	Kvalitativ metod / Icke-slumpmässigt utvalda studerade nyanlända barn och unga mellan 12-18 år som varit i Australien under 12 månader	Det finns flera lärometoder läraren bör förhålla sig till. Önskningsvärt att ha en socialt främjande miljö med fokus på kulturella skillnader.	10/14 (fråga 8,9&16 struken)
Nuottanieni, A (2022). Sverige	Flerspråkighetens gränser	Att kritiskt undersöka möjligheter och hinder för att utveckla en undervisning i svenska som andraspråk på jämlik grund	Kvalitativ. Klassrumsobservation. Observationen är gjord i ämnet svenska som andraspråk och man har observerat skolstudenter i åldrarna 16-18 år. Innefattar alla studenter som studerar språkintrö-	Att lärare ska sträva efter att öppna upp utrymmen där de värderade resurser kan utvecklas, men också föreslå behovet av nya konceptualiseringar av språk som bättre överensstämmer med	14/14 (fråga 8,9&16 struken)

			ktion på Fjällskolan.	flerspråkiga ämnen i migrationsåldern.	
*Taar, J. & Palojoki, P. (2022). Sverige	Applying interthinking for learning 21st-century skills in home economic s education	Synliggöra samtal, språkanvändning och samarbete påverkar inläring I HKK	Kvalitativ. Elevsamtal och diskussioner 34 studenter i åldrarna 13-14.	Resultaten visar hur interthinking växter fram i elevernas grupparbetsdiskussioner under luckstängande processer i olika samarbetande hemkunskap suppgifter	14/14 (fråga 8,9&16 struken)
Öztürk, S. A., & Çubukçu, F. (2022).- Turkiet	Exploring Student-Directed Translanguaging in the English-Centric Classroom	Undersöka attityder elever har till translanguaging	“mixed-method” Intervju samt frågeformulär/ 28 st Icke-slumpmässigt utvalda elever	Elever har positiva attityder till att få använda flera språk I undervisning men är rädda att deras betyg kan påverkas negativt	12/14 (fråga 8,9&16 struken)

Bilaga 3. Bedömningsmall

Bedömningsmall för att mäta studiens kvalitet för artikel X

Här redogörs de 17 frågor som används för att mäta studiens kvalitet för varje artikel.

Frågorna besvaras med ja eller nej.

1. Är hypoteser, syfte och/eller eventuella frågeställningar beskrivna?

Ja
Ne
j

2. Är problemet och rationalen för studien tydligt beskrivet?

Ja
Ne
j

3. Är väsentliga begrepp definierade?

Ja
Ne
j

4. Kvalitativ artikel: Får vi kunskap om forskarens förförståelse/perspektiv?

Ja
Ne
j

5. Var urvalsstrategin lämplig med tanke på syftet?

Ja
Ne
j

För att svara ja bör det framgå tydligt varifrån undersökningsgruppen valdes, vilka som valdes och varför samt hur de valdes ut och varför? Tydliggörs eventuella inklusions- och exklusionskriterier?

6. Kvantitativ artikel: Framgår det tydligt utifrån vilka grunder som urvalets storlek bestämdes?

Ja
Ne
j

7. Är egenskaperna/karaktäristiska hos de deltagare som ingår i studien tydligt beskrivet?

Ja
Ne
j

8. Interventionsstudie: Är försökspersonerna randomiserade till interventionsgrupp(er)?

Ja
Ne
j

9. Interventionsstudie: Har interventionen (programmet/en ny form av undervisning, etc.) som ska jämföras beskrivits tydligt?

Ja
Ne
j

10. Har studien en adekvat datainsamlingsmetod?

Ja
Ne
j

11. Har vilken typ av instrument som använts (ex enkäter, intervjuguider och observationsscheman) samt tillvägagångsättet vid datainsamlingen tydligt beskrivits?

Ja
Ne
j

12. Är den redovisade analysmetoden lämplig? De metoder som används måste vara lämplig för data.

Ja
Ne
j

13. Har etiska aspekter beaktats?

Ja
Ne
j

14. Är de viktigaste resultaten tydligt beskrivna?

Ja
Ne
j

15. Svara resultatet mot syftet?

Ja
Ne
j

16. Har man tagit hänsyn till eventuella bortfall i resultatet?

Ja
Ne
j

Om antalet deltagare som ”droppat av” (bortfallet) inte redovisats, bör man svara att man är oförmögen att avgöra.

17. Är resultaten praktiskt relevanta?

Ja
Ne
j